

Uitvoeringsagenda Interbestuurlijk Toezicht

Provincie Utrecht

2^e helft 2021

Inhoudsopgave

1. Inleiding	3
2. Wat gaan we doen in de tweede helft van 2021 op alle IBT-domeinen	4
Systematisch toezicht.....	4
Risicogericht toezicht/ gedeelde risico's	4
Thema-onderzoeken	4
Klachten en signalen.....	5
Ambtelijke voortgangsgesprekken	5
Kennisbijeenkomsten	5
Klankbordgroep horizontale verantwoording – interbestuurlijk toezicht.....	5
Aanpassen IBT verordening.....	5
Vorbereiden nieuwe IBT-rol / Wet digitale overheid (Wdo)	6
3. Wat gaan we doen in de tweede helft van 2021 per toezichtdomein	7
Financieel toezicht.....	7
Informatiebeheer	7
Huisvesting vergunninghouders	7
Omgevingsrecht / Uitvoeren taken Vergunningverlening, Toezicht en Handhaving (VTH-taken)	8
Omgevingsrecht / Ruimtelijke ordening.....	8
Omgevingsrecht / Monumenten en archeologie	9
Waterschappen	9

1. Inleiding

Gedeputeerde Staten hebben op 6 juli 2021 het Beleidskader Interbestuurlijk Toezicht (IBT) Provincie Utrecht 2021–2024 vastgesteld. Hierin is beschreven hoe de provincie Utrecht het interbestuurlijk toezicht de komende jaren gaat uitvoeren en welke doelen zij hiermee wil bereiken.

De Uitvoeringsagenda IBT (tweede helft) 2021 die nu voor u ligt, is de eerste uitvoeringsagenda op basis van dit nieuwe beleidskader. Omdat het nieuwe beleidskader halverwege 2021 is vastgesteld, heeft deze agenda alleen betrekking op de tweede helft van het jaar 2021. Er is daarom ook gekozen voor een korte en bondige agenda, waarin we de uitkomsten van onze gesprekken met de toezichtontvangers begin 2021 hebben verwerkt. De uitvoeringsagenda's die hierop volgen omvatten wel een heel kalenderjaar, zijn eveneens gebaseerd op resultaten en ervaringen van voorgaande jaren en zijn afgestemd met onze toezichtontvangers. Op deze manier kunnen we ons toezicht eventueel bijsturen (bijvoorbeeld naar aanleiding van maatschappelijke ontwikkelingen). Deze agenda heeft daarom een flexibel karakter.

In deze agenda beschrijven we welke activiteiten we per toezichtdomein in de tweede helft van 2021 gaan uitvoeren. Met deze activiteiten willen we een bijdrage leveren aan het behalen van de doelen die beschreven staan in het Beleidskader IBT 2021-2024. Het best leest u deze uitvoeringsagenda samen met het Beleidskader.

Covid-19 heeft gevolgen voor de gehele maatschappij en voor ieders persoonlijk leven. Ontwikkelingen rondom deze pandemie hebben ook flinke weerslag op de taakuitvoering van alle overheden en daarmee ook op onze interbestuurlijke toezichtrol. De verslechtering van de financiële situatie van gemeenten, door Covid-19 versterkt, heeft ook effect op de taakuitvoering op andere domeinen waar wij toezicht op houden. Het deels tot stilstand komen van het maatschappelijk leven, heeft bijvoorbeeld ook gevolgen voor de huisvesting van vergunninghouders. De plannen voor het uitvoeren van thematisch toezicht / thema-onderzoeken op de korte termijn moeten worden aangepast, aangezien deze praktijkonderzoeken momenteel minder, of niet fysiek, kunnen plaatsvinden. In deze agenda voor de tweede helft van 2021 en straks ook voor die van 2022 moeten wij rekening houden met deze effecten van Covid-19.

Deze uitvoeringsagenda wordt gepubliceerd op de IBT- webpagina. Onze toezichtontvangers stellen we actief op de hoogte van de publicatie van deze agenda.

2. Wat gaan we doen in de tweede helft van 2021 op alle IBT-domeinen

In 2021 voeren we ten minste de activiteiten uit zoals die zijn opgenomen in deze agenda. Met deze uitvoeringsagenda investeren we in het verder ontwikkelen van IBT naar een modernere vorm, waarbij we zoveel mogelijk aanhaken op het lopende landelijke programma Agenda Toekomst van het (Interbestuurlijk) Toezicht (ATT). Zoals beschreven in het Beleidskader Interbestuurlijk Toezicht 2021-2024 willen we met IBT meer de balans vinden tussen toezicht houden en adviseren, tussen leren en corrigeren. De activiteiten die in alle domeinen plaatsvinden, zijn hieronder vermeld.

Systematisch toezicht
<ul style="list-style-type: none">• Uitvoeren systematisch toezicht op de toezichtdomeinen Financieel toezicht, Informatiebeheer, Omgevingsrecht, Huisvesting vergunninghouders en Water.• Voorbereiden toezichtbeslissingen, uitvoeren bijbehorende interventies• Publiceren toezichtbeslissingen op de IBT-kaart
Risicogericht toezicht/ gedeelde risico's
<ul style="list-style-type: none">• Verder vormgeven van het risicogericht toezicht, overeenkomstig de actielijnen van de ATT en het Beleidskader IBT 2021-2024. Het vaststellen van de gedeelde risico's vindt plaats in afstemming met de andere provincies via de vakberaden van de verschillende toezichtdomeinen. Ook vindt afstemming plaats met onze toezichtontvangers via (regio) bijeenkomsten, te organiseren in de tweede helft van 2021.• Wij streven ernaar om ons voor alle toezichtgebieden te richten op die situaties waar zich risico's bevinden met potentieel grote maatschappelijke gevolgen op het inhoudelijke, financiële of organisatorische vlak en op de maatregelen om de gedefinieerde risico's te beheersen.
Thema-onderzoeken
<p>Het uitvoeren van risicogericht thematisch toezicht past binnen het beleidskader 2021—2024 en de uitgangspunten van de ATT.</p> <ul style="list-style-type: none">• Voorbereiden themaonderzoeken op de IBT-domeinen omgevingsrecht en informatiebeheer. Voor Omgevingsrecht worden de thema's "Constructieve Veiligheid" en "Strijdig gebruik van agrarische opstallen in het buitengebied" voorbereid in afstemming met de toezichtontvangers.• Onderzoeken meerwaarde en haalbaarheid integraal themaonderzoek. Dit gebeurt in afstemming met toezichtontvangers. Bij een integraal themaonderzoek wordt vanuit de verschillende toezichtdomeinen een thema beoordeeld. Aan het eind van 2021 wordt

besloten of we een degelijk themaonderzoek gaan uitvoeren.

Klachten en signalen

Het behandelen van klachten en signalen over de uitvoering van medebewindstaken door lokale overheden is onderdeel van onze wettelijk IBT-taak. Op basis van ervaringen uit voorgaande jaren houden we in 2021 rekening met ongeveer 15 klachten. De behandeling van klachten en signalen doen we in overeenstemming met het klachtenprotocol.

Ambtelijke voortgangsgesprekken

Het vormgeven en opstarten van ambtelijke (voortgangs)gesprekken met toezichtontvangers, zo mogelijk in regioverband. Hierbij worden in ieder geval de voorgaande toezichtresultaten, de actualiteiten bij de toezichthouder en de toezichtontvanger en de landelijke ontwikkelingen op het gebied van wetgeving besproken.

Kennisbijeenkomsten

- In de tweede helft van 2021 organiseren we voor de toezichtdomeinen Informatiebeheer, Financieel toezicht en Omgevingsrecht verschillende kennisbijeenkomsten. De onderwerpen voor deze bijeenkomsten worden afgestemd met de toezichtontvangers. Doel van deze bijeenkomsten is het delen van best practices, leren van elkaar en het bespreken van relevante wettelijk en maatschappelijke ontwikkelingen.
- Voor financieel toezicht is dit de jaarlijkse wethoudersbijeenkomst.
- Voor omgevingsrecht organiseren we in het vierde kwartaal een kennisbijeenkomst over het Omgevingsplan: hoe bereiden gemeenten zich hierop voor en zijn er gemeenten die hun kennis daarover willen delen met andere gemeenten.

Klankbordgroep horizontale verantwoording – interbestuurlijk toezicht

Sinds 2015 is er een klankbordgroep horizontale verantwoording – interbestuurlijk toezicht met daarin vertegenwoordigers van gemeenten en waterschappen. In de tweede helft van 2021 gaan we deze klankbordgroep revitaliseren, met aanpassing/verruiming van de samenstelling. We betrekken hierbij ook de VNG-Utrecht.

Aanpassen IBT verordening

- Uit de meedenksessies kwam naar voren dat er behoefte is aan een betere timing (eerder in het jaar) van de toezichtbeslissing voor de IBT- domeinen Omgevingsrecht en

Informatiebeheer. Dan kan bij het opstellen van de stukken voor het nieuwe jaar, rekening worden gehouden met eventuele verbeterpunten. Om hieraan tegemoet te komen, is het onvermijdelijk dat aanleverdata voor de toezichtinformatie in de IBT-verordening aangepast moeten worden.

- Voor omgevingsrecht betekent dit dat de datum voor het indienen van het jaarverslag en uitvoeringsprogramma in de Verordening systematische toezichtinformatie wordt aangepast van 15 juli naar 15 april. Hierdoor ontstaat ruimte voor het eerder nemen van de toezichtbeslissingen. Ook worden de toezichtontvangers hierdoor gestimuleerd om het jaarverslag en uitvoeringsprogramma tijdig vast te stellen, zoals bedoeld in het Besluit omgevingsrecht en het toekomstige Omgevingsbesluit.
- Voor informatiebeheer worden dit jaar met de interne / gemeentelijke (waterschaps) archieftoezichthouders en de toezichtontvangers afspraken op maat gemaakt hiervoor. Ook dit zal waarschijnlijk leiden tot aanpassing van de IBT-verordening.
- Voor financieel toezicht zijn de aanlevertermijnen in wetgeving vastgelegd, voor IBT huisvesting vergunninghouders worden gegevens van Rijk en COA gehanteerd. Toezichtinformatie-afspraken worden daarom niet opgenomen in de IBT-verordening.

Voorbereiden nieuwe IBT-rol / Wet digitale overheid (Wdo)

Naar verwachting treedt de Wet digitale overheid (Wdo) medio 2022 in werking. Het betreft hier een kaderwet waaronder een aantal besluiten (Algemene Maatregelen van Bestuur) komen te hangen. In het wetsvoorstel is een expliciete toezichtopdracht voor GS opgenomen.

- Samen met andere provincies en IPO voorbereiden van gesprekken met BZK over de gevolgen van deze Wdo voor toezichtrol.
- Op basis van uitkomsten daarvan eventueel voorbereiden van IBT-organisatie, inhoud en werkwijze van deze nieuwe IBT-taak.
- Voorbereiden communicatie over deze IBT-taak richting toezichtontvangers.

3. Wat gaan we doen in de tweede helft van 2021 per toezichtdomein

Financieel toezicht

- Vaststellen GTK gemeenschappelijke regelingen: afronden via vakberaad, vaststelling door GS, communicatie organiseren voor GR'en.
- Uitvoeren preventieve trajecten (Montfoort en Woudenberg).
- Evaluatie pilot financiële scans (samenhang met SUB), start voorbereiding eventueel vervolg.
- Reguliere toezichtbeslissingen.
- Verder stroomlijnen financieel toezicht op de waterschappen met provincie Gelderland.

Informatiebeheer

- Uitvoeren systematische beoordelingen met bijbehorende interventietrajecten.
- Uitvoeren monitoringtraject bij 1 rode gemeente.
- Vormgeven 'groen toezichtregime': toezichtontvanger twee keer als adequaat/voldoet beoordeeld, een tweejaarlijkse beoordeling. Wel toezichtinfo ontvangen. Dit proces in overleg met gemeentelijke toezichthouders en gemeenten afstemmen.
- Met toezichtontvangers bepalen van verbetering timing aanleveren toezichtinformatie.
- Stroomlijnen IBT waterschappen met provincie Gelderland.

Huisvesting vergunninghouders

- Reguliere toezichtbeslissingen, inclusief de bijbehorende interventies / ambtelijke – bestuurlijke monitoringsgesprekken.
- Samenhang bewaken met opgaven Provinciale Regietafel Migratie en Integratie (PRT).
- Onderzoek mogelijkheden uitwisseling deel taakstelling gemeente – asielopvang (samenhang met PRT).
- Via IPO-vakberaad onderzoeken bruikbaarheid juridisch instrument (indeplaatsstelling bij taakverwaarlozing) bij IBT huisvesting vergunninghouders.

Omgevingsrecht / Uitvoeren taken Vergunningverlening, Toezicht en Handhaving (VTH-taken)

- Uitvoeren van de systematische beoordelingen met bijbehorende interventietrajecten. Getoetst wordt of de gemeenten en waterschappen de zogenoemde cyclische “Big Eight” benadering hanteren bij de uitvoering van hun VTH-taken, zoals beschreven in de Wet algemene bepalingen omgevingsrecht (Wabo en de daarop gebaseerde regelgeving) en in de toekomstige Omgevingswet. Dit houdt in dat we beoordelen of wordt beschikt over actueel beleid gebaseerd op een actuele risicoanalyse, een jaarlijks uitvoeringsprogramma, een jaarlijks evaluatieverslag en of deze documenten verband met elkaar houden. Hierbij toetsen we ook of de gemeenten opvolging geven aan de aanbevelingen zoals die zijn vermeld in het IBT rapport “Brandveiligheid bij zorginstellingen onder de loep”.
- Uitvoering van een systematische toets in het kader van de Verordening Kwaliteit VTH. Hierbij toetsen we of B en W jaarlijks evalueren over de naleving van de kwaliteitscriteria voor de eigen organisatie en de omgevingsdienst en of zij over deze evaluatie mededeling doen aan de gemeenteraad. Ook toetsen we of - als blijkt dat niet aan de kwaliteitscriteria wordt voldaan - B en W motiveren waarom dat zo is en mededelen aan de raad op welke wijze wel voor de gestelde kwaliteit kan worden gezorgd.
- Verder vormgeven van het zogenoemde “groene toezichtregime” voor toezichtontvangers die als “voldoet” worden beoordeeld. Voor deze gemeenten wordt het toezicht versoepeld en uitgevoerd via een “quickscan”.
- Vormgeven van een pilot “toezicht via zelfevaluatie” bij gemeenten die al een aantal jaar achter elkaar “voldoet” scoren.

Omgevingsrecht / Ruimtelijke ordening

- Geen regulier systematische toezicht in 2021. Met de inwerkingtreding van de Omgevingswet per 1 juli 2022 in het vooruitzicht, gaan we ons oriënteren op een nieuwe wijze van beoordeling van de wettelijke taken op dit gebied. Onder de Omgevingswet worden gemeentelijke ruimtelijke besluiten meer onderdeel van de besluit- en regelgeving voor de gehele leefomgeving. De actualiteit van gemeentelijke omgevingsplannen wordt anders, meer kwalitatief, beoordeeld dan de bestemmingsplannen onder de Wet ruimtelijke ordening (Wro). Het IBT op de uitvoering van de (huidige) Wro komt niet te vervallen. Totdat bekend is hoe de nieuwe wijze van beoordeling eruit gaat zien, blijven we signalen over taakverwaarlozing onderzoeken.

Omgevingsrecht / Monumenten en archeologie

- Uitvoering van systematische beoordeling of gemeenten voldoende uitvoering geven aan de wettelijke taken op het gebied van rijksmonumenten en archeologie. Hierbij wordt getoetst of het erfgoedbelang voldoende is geborgd in de gemeentelijke bestemmingsplannen, de advisering door de monumentencommissie goed functioneert en voldoende rekening wordt gehouden met archeologie in het vergunningentraject.

Waterschappen

- Onderzoeken noodzaak stroomlijnen beleidstoezicht op de waterschappen met andere provincies.
- (Verder) stroomlijnen van het IBT-informatiebeheer, IBT omgevingsrecht (met betrekking tot VTH-taken), financieel toezicht op de waterschappen die wij 'delen' met de provincies Noord-Holland en Gelderland. Het betreft hier drie waterschappen die statutair zijn gevestigd in de andere provincies, maar ook hun werkgebied hebben binnen de provincie Utrecht.